DOI: https://doi.org/10.53486/sstc2026.v3.33
CZU: 336.747.5:347.73(478)

OFFICIALIZATION OF CRYPTOCURRENCIES IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA: OPPORTUNITY OR RISK FOR FINANCIAL STABILITY?

OFICIALIZAREA CRIPTOMONEDELOR ÎN REPUBLICA MOLDOVA: OPORTUNITATE SAU RISC PENTRU STABILITATEA FINANCIARĂ?

ROMANENCO Nicolai, student, specialitatea: Finanțe și Bănci
Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova,
Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail autor: nicolai.romanenco.3os@ase.md

Abstract: *The accelerated evolution of financial technologies and digital assets has generated systemic transformations at the global level, putting states in front of the need to choose between innovation and stability. In the Republic of Moldova, the phenomenon of cryptocurrencies remains partially regulated, operating in a legislative "gray area" that balances between economic potential and financial integrity risks. The paper aims to analyze the duality of the officialization of cryptocurrencies in the Republic of Moldova, assessing the impact of this process on financial stability and substantiating a regulatory integration strategy based on international good practices. The research is based on a qualitative approach, using the comparative analysis of regulatory models from Canada and Estonia, the method of monetary and legal risk synthesis, as well as a case study on cross-border intermediation mechanisms used by domestic fintech entities. The results indicate that, although the authorities maintain a conservative attitude, the local market has developed adaptation solutions through international intermediation (e.g. the BPay model through the jurisdiction of Canada), operating under strict prudential limits (50,000 MDL/month). The analysis reveals that phased regulation can convert the risks of evasion and money laundering into opportunities for tax transparency and attracting investment. The author concludes that the officialization of cryptocurrencies in the Republic of Moldova is appropriate only under conditions of rigorous alignment with the European MiCA and DAC 8 standards. The implications of the study suggest the need to reform Law 308/2017, clearly define assets in the tax code and establish reporting obligations for issuers, thus ensuring a sustainable balance between digital modernization and the resilience of the national financial system.*
Keywords*: cryptocurrencies, financial regulation, monetary policy, NBM, financial stability.*
GEL CLASSIFICATION: E42, G28

INTRODUCERE

Dezvoltarea rapidă a tehnologiilor digitale a determinat transformări profunde în arhitectura sistemului financiar global, favorizând apariția unor forme inovatoare de bani și instrumente financiare. Printre acestea, criptomonedele se evidențiază drept unul dintre cele mai dinamice, dar și controversate fenomene ale economiei contemporane. Funcționând pe baza tehnologiilor descentralizate, precum blockchain, acestea permit realizarea tranzacțiilor directe între utilizatori, fără intermedierea instituțiilor financiare tradiționale, ceea ce redefinește mecanismele clasice de intermediere financiară.

În acest context, tot mai multe state analizează oportunitatea reglementării și oficializării criptomonedelor, încercând să valorifice avantajele oferite de acestea, concomitent cu limitarea riscurilor asociate. Pentru Republica Moldova, această problematică capătă o relevanță deosebită în condițiile digitalizării accelerate a serviciilor financiare, ale creșterii interesului pentru activele digitale și ale necesității alinierii la tendințele internaționale în domeniul inovațiilor financiare.

Oficializarea criptomonedelor ar putea genera multiple oportunități, precum stimularea investițiilor, dezvoltarea sectorului tehnologiilor informaționale și diversificarea piețelor financiare. Totodată, acest proces implică și o serie de riscuri semnificative, inclusiv volatilitatea ridicată a pieței, vulnerabilitățile legate de spălarea banilor și finanțarea activităților ilicite, precum și posibilele implicații asupra eficienței politicii monetare și a stabilității financiare.

Problema de cercetare constă în evaluarea echilibrului dintre oportunitățile și riscurile asociate oficializării criptomonedelor, precum și în determinarea impactului potențial al acestui proces asupra stabilității sistemului financiar din Republica Moldova.

Scopul lucrării constă în analiza implicațiilor oficializării criptomonedelor asupra stabilității financiare și fundamentarea unei poziții argumentate privind oportunitatea acestui demers în context național.

Pentru realizarea scopului propus, au fost stabilite următoarele obiective:

- examinarea conceptului și particularităților criptomonedelor în economia modernă;
- identificarea principalelor avantaje ale oficializării criptomonedelor;
- analiza riscurilor asociate utilizării și reglementării acestora;
- evaluarea impactului potențial asupra stabilității financiare a Republicii Moldova;
- formularea unor direcții de reglementare și integrare a criptomonedelor în sistemul financiar național.

În procesul de cercetare au fost utilizate metode precum analiza și sinteza, metoda comparativă, analiza logică și abordarea sistemică, care au permis investigarea complexă a fenomenului studiat.

Actualitatea și relevanța temei derivă din necesitatea adaptării sistemului financiar național la noile realități digitale, precum și din importanța asigurării unui echilibru între inovare și stabilitate în contextul emergenței criptomonedelor.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Criptomoneda este activ virtual care utilizează criptografia pentru securizarea tranzacțiilor și funcționează într-un sistem descentralizat, fără autoritate centrală. Aceasta se bazează pe tehnologia blockchain, un registru digital distribuit care înregistrează tranzacțiile într-o rețea de calculatoare. (World Bank, 2020)

Integrarea activelor digitale în cadrul normativ național oferă oportunități de consolidare a veniturilor bugetare prin impozitarea transparentă a câștigurilor de capital, transformând astfel segmente ale economiei informale în resurse fiscale sustenabile.Totodată, reglementarea oficială asigură un nivel sporit de protecție a investitorilor prin impunerea unor standarde stricte de securitate cibernetică și rezerve de capital, în timp ce utilizarea tehnologiei blockchain poate eficientiza semnificativ fluxurile de remitențe prin reducerea costurilor și a timpului de procesare. În final, alinierea timpurie la reglementările europene **Markets in Crypto-Assets** (MiCA) (European Parliament and Council, 2023) facilitează convergența cu standardele financiare internaționale, consolidând astfel parcursul de integrare europeană a Republicii Moldova și stabilitatea sistemului financiar național.

În abordarea oficialităților predomină temerea față de riscurile monetare, financiare și juridice. Adoptarea criptomonedelor în Republica Moldova implică riscuri. Din punct de vedere monetar, acestea pot reduce cererea pentru leu și pentru depozitele bancare, limitând capacitatea Băncii Naționale a Moldovei (BNM) de a controla masa monetară și stabilitatea cursului de schimb, iar volatilitatea ridicată poate afecta puterea de cumpărare a rezidenților. Din perspectivă financiară, lipsa raportării veniturilor din operațiunile cu criptomonede facilitează evaziunea fiscală și reduce colectarea impozitelor, iar, spre deosebire de depozitele bancare, aceste active nu sunt garantate; o prăbușire a pieței poate afecta solvabilitatea investitorilor individuali și a companiilor locale. În plan juridic, neconformitatea cu standardele internaționale Anti-Money Laundering (AML) expune Republica Moldova la posibile sancțiuni sau restricții în relațiile financiare internaționale, criptomonedele fiind deja identificate de Centrul Național Anticorupție (CNA) ca instrumente utilizate în finanțarea ilegală a partidelor sau în coruperea alegătorilor.

În baza Legii 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (Parlamentul Republicii Moldova, 2017), criptomonedele și activele digitale sunt recunoscute ca valori digitale, însă nu au statut de mijloc de plată oficial. Legea clarifică faptul că aceste active pot fi tranzacționate și deținute ca investiții, dar utilizarea lor în tranzacții comerciale

rămâne restricționată până la adoptarea unui cadru legal complet. BNM, în prezent, nu recunoaște criptomonedele ca mijloc de plată legal și nu reglementează funcționarea acestora. Instituția avertizează asupra riscurilor asociate, inclusiv volatilitatea ridicată, lipsa protecției investitorilor și potențialul de spălare a banilor.

Oficialitățile Republicii Moldova au o atitudine conservatoare față de criptomonede, ceea ce a condus la lipsa unui cadru legal care să definească criptomonedele sau să stabilească condițiile de emitere, deținere și tranzacționare. Lipsește reglementarea fiscală și contabilă privind impozitarea profitului. Republica Moldova nu menține relații oficiale cu bursele internaționale de criptomonede, ceea ce împiedică monitorizarea și raportarea eficientă a veniturilor rezidenților obținute din tranzacții cu active digitale. Cu toate acestea, această abordare statică este în prezent reevaluată prin prisma noilor evoluții de pe piețele financiare internaționale. Din comunicările recente ale BNM, se atestă inițierea unui proces de elaborare a cadrului legislativ specific activelor virtuale. Această schimbare de paradigmă demonstrează faptul că autoritatea monetară conștientizează necesitatea reglementării și a integrării acestor instrumente într-un spațiu juridic controlat.

Schimbarea atitudinii autorităților publice generează o serie amplă de transformări, inclusiv, elaborarea și perfecționarea cadrului normativ - legi, regulamente și ghiduri, dar și organizarea proceselor de instruire destinate utilizatorilor.

În contextul oficializării criptomonedelor o implicație relevantă pentru instituțiile financiare ar fi actualizarea bazelor de date a operatorilor. O altă măsură ar fi instruirea profesională a entităților raportoare privind tehnologiile blockchain și gestionarea riscurilor cripto. Implicații pentru consumatori ar fi respectarea obligațiilor fiscale și utilizarea platformelor reglementate.

În prezent, oficializarea criptomonedei este o acțiune neconcordantă, deoarece intră în contradicție cu prevederile Legii 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (Parlamentul Republicii Moldova, 2017). Prezenta lege are ca pilon central principiul Know Your Customer (KYC) și identificarea beneficiarului efectiv, pe când unele criptomonede sunt concepute pentru a asigura anonimatul.

MiCA, reglementarea Uniunii Europene pentru criptomonede și active digitale (European Parliament and Council, 2023), stabilește reguli pentru emitenți și furnizori de servicii cripto, cu scopul de a proteja investitorii, de a preveni riscurile financiare și de a oferi un cadru legal clar pentru dezvoltarea pieței digitale. Un element fundamental al acestui cadru normativ este obligativitatea publicării unui White Paper (document de informare) standardizat pentru orice activ virtual oferit publicului. Acest document are rolul unui prospect de emisiune digital, prezentând configurația tehnică, modelul economic de distribuție a criptomonedei și, esențial, factorii de risc asociați, având ca obiectiv principal diminuarea deficitului informațional și protecția investitorilor retail.

În 2025 Uniunea Europeană a implementat directiva DAC 8 care obligă platformele digitale să raporteze veniturile utilizatorilor, pentru a asigura transparența fiscală și corectitudinea impozitării în UE (European Commission, 2023).

Experiența altor țări, precum Canada, demonstrează că oficializarea activelor virtuale este un proces amplu, desfășurat în mai multe etape. Canada a oficializat activele virtuale în 4 etape:

- definirea fiscală (2013);
- elaborarea legii de prevenire și combatere spălării banilor (2014);
- elaborarea unui cadru legal pentru protecția investițiilor (2017–2020);
- înregistrarea obligatorie a platformelor (2021–2026).

La etapa definirii fiscale, Canada a recunoscut activele virtuale ca mărfuri (Commodities). Autoritatea fiscală canadiană, Canada Revenue Agency (CRA) a stabilit că criptomonedele nu sunt bani, ci un bun care face obiectul tranzacțiilor de tip barter.

În următoarea etapă, autoritățile canadiene, prin modificarea legii Proceeds of Crime Money Laundering and Terrorist Financing Act (PCMLTFA) (Government of Canada, 2024), au obligat entitățile cripto să implementeze proceduri de tip KYC și să raporteze Financial Transactions and

Reports Analysis Centre of Canada (FINTRAC) despre tranzacțiile suspecte și cele care depășesc pragurile valorice stabilite de centru de analiză financiară.

Ulterior, autoritățile de reglementare a valorilor mobiliare Canadian Securities Administrators (CSA) au stabilit că platformele care păstrează activele digitale oferă, de fapt „contracte de investiții", întrând astfel sub supravegherea bursieră. Totodată în această etapă bursa de la Toronto (TSX) a listat un Exchange Traded Fund (ETF) spot pe Bitcoin validând astfel criptoactivele ca instrumente financiare. (Government of Canada, 2021)

Din 2021 CSA a emis notificarea 21-329, prin care a obligat platformele de tranzacționare a activelor cripto să se înregistreze în conformitate cu legislația valorilor mobiliare. Ulterior, acest cadru normativ a permis autorităților să supună aceste entități unor procese de audit și supraveghere, asigurând astfel transparența operațională și protecția investitorilor.

Modelul de impozitare aplicat în Canada reflectă natura activităților respective. În cazul investițiilor ocazionale doar 50% din profit este impozabil, apoi se aplică impozitul pe venit, care este egal cu 15% -33% în funcție de mărimea venitului. În cazul venitului din activitate precum traiding, mining sau staking baza impozabilă este de 100%.

Experiența Estoniei, oferă un model de referință pentru Republica Moldova prin evoluția sa de la un regim liberal către o supraveghere prudențială matură, structurată în patru etape strategice. Procesul a debutat în 2017 cu pionieratul legislativ în definirea activelor virtuale și licențierea furnizorilor de portofele și schimb a activelor virtuale, urmat de o fază de instituționalizare (2019–2020) sub egida Unității de Informații Financiare (FIU). Ulterior, între 2021 și 2023, statul a implementat o reformă structurală riguroasă, impunând capital social minim emitenților și prestatorilor de servicii de active virtuale, prezență fizică la înregistrarea companiei și audituri externe pentru a elimina operatorii fictivi, culminând în perioada 2024–2026 cu armonizarea deplină la regulamentul european MiCA (Financial Intelligence Unit Estonia, 2024).

În absența unui cadru de reglementare autohton complet pentru tranzacționarea directă a activelor digitale, piața financiară din Republica Moldova a dezvoltat modele de operare bazate pe intermediere internațională. Un studiu de caz relevant este cel al companiei Bpay, care funcționează ca un facilitator de plăți licențiat de BNM, operând printr-o structură transfrontalieră ce asigură conformitatea cu legislația națională, în special cu Legea 308/2017 privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (Bpay, 2026).

Modelul de operare se bazează pe mecanismul de intermediere între utilizatori rezidenți, prestatorul de servicii de plată local și furnizorul de active virtuale licențiat într-o jurisdicție străină, pe care o reprezintă Canada. În această arhitectură, rezidentul deține un cont special la un prestator licențiat (BPay) de BNM, în timp ce entitatea locală facilitează deschiderea și gestionarea portofelului crypto la partenerul său extern. Prin acest mecanism, tranzacția de conversie propriu-zisă nu are loc în interiorul jurisdicției Republicii Moldova.

Eficiența acestui model este susținută de impunerea unor limite prudențiale riguroase, menite să prevină riscurile de instabilitate financiară și abuzurile de piață. Astfel, operațiunile de vânzare sau cumpărare în contul special sunt plafonate la un rulaj lunar de 50 000 MDL, o măsură de control care aliniază activitatea fintech cu standardele de monitorizare a riscurilor.

În opinia autorului în contextul integrării în Uniunea Europeană, MiCA poate fi folosită ca pilon central pentru oficializarea activelor virtuale. În primul rând, este necesară elaborarea unui cadru legal cu definiții a criptomonedelor. În următoarea etapă ar fi relevant să utilizăm reglementarea propusă de UE, dar anume crearea obligațiilor pentru emitenți. Totodată Serviciul Fiscal de Stat (SFS) în colaborare cu BNM și Ministerul Finanțelor (MF) au nevoie să elaboreze un cadru fiscal privind impozitarea veniturilor generate din tranzacționarea și deținerea activelor virtuale. Un aspect principial este și modificarea Legii 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, în vederea obligării emitenților să raporteze cazuri suspecte și să introducă procedura de identificarea clientului. În același timp este necesară instituirea unui mecanism de supraveghere prudențială exercitat de BNM și Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF). Acesta

ar trebui să vizeze impunerea unor cerințe minime de capital propriu și segregarea activelor clienților de cele ale platformelor, prevenind astfel riscurile de insolvență observate la nivel internațional.

Un alt pilon esențial este protecția consumatorilor și educația financiară. Oficializarea activelor virtuale trebuie însoțită de obligarea furnizorilor de a prezenta avertismente clare privind riscurile de volatilitate și de a publica white papers standardizate pentru orice activ emis pe piața locală, conform rigorilor MiCA. Acest demers ar reduce deficitul informațional și ar proteja investitorii neprofesioniști de scheme speculative.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Integrarea activelor digitale în economia Republicii Moldova reprezintă o transformare structurală a legislației ce impune trecerea de la o atitudine conservatoare la un regim de supraveghere prudențial matur. Oficializarea acestui sector oferă oportunitatea de a converti segmente ale economiei informale în resurse bugetare sustenabile prin impozitarea transparentă a câștigurilor de capital și atragerea investițiilor în tehnologii financiare. Un cadru legal predictibil, armonizat cu standardele europene, asigură protecția investitorilor prin impunerea unor norme stricte de securitate cibernetică și rezerve de capital, facilitând totodată modernizarea infrastructurii de plăți și eficientizarea fluxurilor de remitențe.

Analiza experiențelor internaționale, precum cele ale Canadei și Estoniei, demonstrează importanța unei abordări etapizate, de la definirea fiscală și monitorizarea fluxurilor, până la licențierea riguroasă și alinierea la reglementările comunitare de tip MiCA. În context local, piața a dezvoltat deja soluții de adaptare prin arhitecturi financiare tripartite, utilizând intermedierea internațională pentru a asigura conformitatea cu normele de combatere a spălării banilor. Această dinamică subliniază necesitatea suveranității normative pentru a păstra valoarea adăugată în interiorul statului.

În concluzie, oficializarea activelor virtuale trebuie să se bazeze pe actualizarea legislației privind prevenirea și combaterea spălării banilor și clarificarea regimului fiscal. Adoptarea timpurie a standardelor internaționale va asigura compatibilitatea sistemului bancar național cu cel european, oferind un echilibru necesar între inovația tehnologică și reziliența sistemului financiar. Astfel, Republica Moldova poate valorifica potențialul economiei digitale, garantând în același timp un mediu de tranzacționare sigur și transparent pentru toți actorii economici.

REFERINȚE:

1. BPAY Moldova. (2026). *Regulamentul de utilizare a activelor virtuale*. https://crypto.bpay.md/
2. Comisia Europeană. (2023). *Directiva DAC 8: Transparența fiscală pentru activele cripto*. Directorate-General for Taxation and Customs Union. https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation/tax-transparency-cooperation/administrative-co-operation-and-mutual-assistance/directive-administrative-cooperation-dac/dac8_en
3. European Parliament and Council. (2023). *Regulamentul (UE) 2023/1114 privind piețele activelor cripto (MiCA)*. Jurnalul Oficial al Uniunii Europene. https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/1114/oj
4. Financial Intelligence Unit Estonia. (2024). *Surveys on nested services in virtual asset service providers*. https://fiu.ee/en/annual-reports-and-surveys
5. Government of Canada. (2021). *Digital currency and its regulation*. https://www.canada.ca/en/financial-consumer-agency/services/payment/digital-currency.html
6. Government of Canada. (2024). *Proceeds of Crime (Money Laundering) and Terrorist Financing Act (PCMLTFA)*. https://lois-laws.justice.gc.ca/eng/acts/p-24.501/
7. Parlamentul Republicii Moldova. (2017). *Legea Nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului*. Monitorul Oficial, nr. 58-66.
8. World Bank. (2020). *Blockchain and Distributed Ledger Technology*. https://www.worldbank.org/en/topic/financialsector/brief/blockchain-dlt

Coordonator științific: STRATULAT Oleg, prof. univ., dr.,
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail: stratulat.oleg@ase.md